

HEINOVSKÉ
NOCI

KAREL ŠIKTANČ

HEINOVSKÉ
NOCI

PRAHA
1962
MLADÁ FRONTA

KAREL ŠIKTANČ

HEINOVSKÉ
NOCI

PRAHA

1962

MLADÁ FRONTA

Handwritten signature

MZK-UK Brno

2619885648

© Karel Šikranc, 1962

prší
tak pojdte přátelé
město je za okny město se do deště dívá
půjdeme prostředkem ulice
ať nám ta voda křívá
bubnuje po těle

nahmatá všechno

nůž i zlato

a jestli za okny vykřiknou co jsme zač

nahlas se ozvěte

nemluva snílek rváč

a nestydte se za to

je čas

jít do deště

na očích ulice promáčet plášť i kůži

a přiznat pýchu svou

a přiznat co kdo dluží

pochopte sudte potěšte

radost se křičí

stud se šeptá

tak pojďte přátelé a kapsy na ruby

slzy jen voda jsou

nechte je za zuby

a jestli mne se někdo zeptá — — —

*...Několik dní po přepadení Velkoněmecké říše
bolševickým Ruskem byl neznámými pachateli
vztyčen na jednom z kladenských komínů rudý
prapor...*

(Z protektorátního archívu)

Vyšli jsme školu

a za tmy nás budily

vagóny s tisíci dveří

Svítily koleje Třískaly puklice

Pršelo ohnivé peří

Veršičky o řekách
Zelená ramena
Zátoky studené vlně
V dálece se rozkašlal růžový parníček
jako když po někom sněně

Bylo to závratné
Bylo to k zalknutí
Bylo to k pláči i k smíchu
Bubny a píšťaly v kladenských ulicích dupaly
v rozbitém tichu

Hřbitovy bez světla
Dlouho jsem po mlhách
hledával křivý kříž u zdi
A živí báli se kroků i dopisů studní
i vypřahlé uzdy

Nikdo nás neučil
že mohou zabíjet
takové pokorné věci
V ptáčnickém obchodě viseli kanárci
za křídlo v drátěné kleci

10

Tak sbohem svátosti
Tak sbohem parníčky
plujte si v zelené strouze
Prvně jsme věřili Prvně nás podvedli
pohádkou o lidské touze

Snad bychom plakali
Snad bychom prokleli
otce i Marii Pannu
Nebyť té hodiny nebyť té vteřiny
v nedělním červenovém ránu

Nikdo nás neučil
že mohou uhranout
takové pokorné věci

Plátěný praporek se červeně rozesmál
z komína martinůvých pecí

Svítalo
Kouře
Sírány
Kohouti z kolonie

11

A ranní počty špehýrek
kdo nedožil
kdo žije

A prapor tančil
chvěl se
vlál
vysoko v mlze a prachu
A policajti
opili
zvraceli při poplachu

Depše
Autá
Prohlídky
Štěnata na provaze
A na nervózních holinkách
světélkující
saze

A prapor křičel
smál se
třás

12

Padaly poslední hvězdy
A dole hdi od pecí
v dřevácích
hnali ke zdi

Pendreký
Sliby
Kopance
Šrám krve v masné hlíně
A bledé město
za okny
s očima na komlně

Prapor se svíjel
šlehal
hřměl
A když po něm stříleli z trati
příisk se k žerdi
tenounký
jak kola při závratí
Vysplchlá struska
Černá krev

13

Nebe
jak hořelo by
Taviči
křeče v kolenou
mlčeli jako hroby

A
rudý prapor
rozpřáh se
na všechny světové strany

A v řídké mlze
vycouval
zelený ěnton z brány

To bylo všechno
Jen lokálky vypískly
Kouř bylo vidět jak mává
Pod námi však se jak v zimnici roztřásly
louže a schody a tráva

Bylo nám čtrnáct
A už jsme se smířili

Vagóny s tisíci dveří
smrděly od vápna A v oknech křičeli
zrzaví konduktéři

A svět byl rekrút
A pořád jen rukoval
A jenom na skok se vracel
Vlasy jak mlíko A napadal na nohu
A postel zakrvácel

Měl párek bagančat
A žluté řemení
Medaili pro parádu
A tužkou na sádře hroby a příjmení
zabitých kamarádů

Už jsme se smířili
Sny jsme jak mrzáky
tlačili v pojízdne židli

Ale v tom nedělním červnovém požáru
ruce a nohy nám stydly

Někdo stál na haldách
Vlasy mu hořely
Křičel a zatlal pěsí
Nebylo rozumět Jen něco o mládí
Že je to málo mít štěstí

Že třeba bez nohou
Že třeba po slepu
dokud jsou zelené řeky
A prapor kýval a drobounce mžilo
a dogy se dávaly vzteky

Bylo to závratné
Bylo to k zalknutí
Třoufáři Veselí Pyšní
třáslí jsme kmemy až křví to šumělo
v korunách bavorských višní

I třeba bez nohou
I třeba po slepu
dokud je na štipku vůně
V dálice se rozkašlal červený parníček
jako když po někom stůně

16

Na oblohu nadomradou,
kde tak krásně hučely sněh,
chtěl bych ty své přístisknouti,
dívě přístisknouti a plakat.
Heinrich Heine

Heinrich Heine

Lásko,
najdu tě!
Hřebínku v závoji,
zahraju na tebe!
Rozsvíte, jabloně, neprosím
za sebe.
Zahraju veselou! Zahraju nadějí!

17

Heinovské noci!

Luno!

Vánice!

A v humnech svítí hloh!

A vyjí žlutí psi!

— — — Však naši mrtví špali
ve vedlejší vsi
a ta se jmenovala Lidice — — —

Zase byl červen

Lustry višňí

A u Vališů voněl klíh

A ženské nesly přes dvůr seno

na prsou ve dvou náručích

Zase byl červen

Stmívalo se

A kočí vyšli z předsíně

A u Jelínků někdo zdvihl

svatební kytku ze skříně

hořela bílá

v temném okně

když jeli chlapi na noční

A Hořešovských chlapec plakal

že je mu teprv čtrnáct dní

A Rudolf Suchý

šeptal Bohu

že předá statek synovi

A zhasiv kostel čekal potmě

co Všemohoucí odpoví

Byl červen Hvězdy
Deset hodin
A mlčel kraj A mlčel Bůh
A četníci a esemani
uzavírali za vsí kruh

20

Heimonské noci!
Láska,
nejdu tě!
Hřebínku v zářji,
zahraju na tebe!
Rozsviíte, jabloně, neprosím za sebe.
Zahraju veselou! Zahraju naději!

A ráz
A dva
A kruh se uží
A škrť tichou spící ves
A slepý pes se dívá do tmy
a zakopává o řetěz
A ráz
A dva
A pažby v okně
A zotvrané almary
A starý farář běží padá
běží a padá u fary

21

Na kolena!

A vztyk!

A klíče

A matičky A monstranci

A po zahrádkách táhle beží
kamenovaní beránci

Tereško

Anno

Pavlo Zdeňko

Julie Rozo Lidmilo

A v kredencích se třesou sklenky
z kterých se nikdy nepilo

Štěpáne

Karle

Jaroslave

Vojtěchu Jene Cyrile

A po rukou se ze vrat kouk
sváteční bílé košile

A slepice

A husy

Leť

a nedoleť na větev

A rybízová škláva v plínkách
čistounká jako lidská krev

Je červen

Hvězdy

Málo hodin

A nekouř se z komínů

A na náves se skutálely
dva plné sudy benzínu

Heinowskié noci!
Lásko,
najdu tě!
Hřebíčku v zátyči,
zahráju na tebe!
Rozsviže, jabloně, neprosím za sebe.

Sklep
plný mužů
sotva dýchá
A drolí bláto z nohavic
A ve škole se s rancem hrůzy
nevejdou ženy do lavic
A děti
klečí na stupínku
A neví proč
A neví zač
A první vidí hořet knihy
A první slyší kachní plác

24

Králičky
smutné oči
v autech
A husí křídla zlomená
A dlouhý průvod krav a ovcí
Krvácející venena

Mži
Padá rosa
na stoh peřin
a gramofonům na kliku
A na návsí se měsíc houpe
na polituře šatníků
Nasedat!
Bože
Sbohem školo
Hřbitove Studni Zápraží
A ženy děti lezou na vůz
A strach jim nohy podráží

25

Pes za autem
A děti
pláčou
jak pomalounku utíká
Zítra budou mít jiná jména
Joachim Inge Erika

Krajíček
slunce
Lustry višňí
A žebřík se v nich kymácí

A u Horáků na zahradě
stavěli stěnu z matrací

Heinovské noci!
Lásko,
najdu tě!
Hřebínku v závěži,
zahraju na tebe!

Třasavka listí
Vzlykot splávků
A smrt jde vsí
a neklepá
Nazrzlá šavle hvízdla v šeru
A první vyšli ze sklepa

Doležal Dvořák
Farský Fojtík
A farář pláče
bezzubý
Sedali spolu u Šenfelců
A vyhlíželi holuby

Jelínek Jirků
Kácl Kadlec
A třicet ran
A echo zní
A hrobník Václav Kovařovský
Už zbytečný Už zbytečný

Havrani
Hlavně
Černé oči
A v chlapcích trubka tesklivá
Jen Alois Prynych slepec z války
se do těch očí nedívá

Suchánek Suchý
Sysel Šebek
Hole
se boří do písku
Chodili spolu ke hřbitovu
S konví a s kytkou narcisků

A ještě jeden
Není v knihách
Stokrát se ptá
než přejde svah
Včera ho vzali za kočího
A ještě ani nezapřáh

Je ticho
Mží
A z něčí ruky
se kutálejí korálky

A z rádia zní po vsí třasák
bádenbádenské kutálky

Heinovské noci!

Lásko,

najdu tě!

Hřebínku v závěži!

Plechovky
ob dům
na práh dveří
A v pákristii
praská strop
A nálož trhá mešní roucha
A sklo se sype z děr a skob

Hrabačky

Sedla

Altán

Skříně

Ryšavá vatra střech a vrat

Psí boudy hoří na řetězech

A lustry višňí Hoří sad

Strakatý míč

se koulí

k ohni

A z lamp

a z houslí prýská lak

Svěcená voda pění v loužích

A kadidlový bílý mrak

Včera

tu lidi

mleli

zrní

A když z nich umřel jediný

zrcadlo ke zdi obrátili

a zastavili hodiny

Kohoutí hejna

Plameňáci

Letí

a letí

přes příkop

A zástup židů potmě kopá

dlouhatý moký temný hrob

*Leinovské noci!
ásko,
ujdu tě!*

Mrtví
jsou směšní
jako klauni
Můžeš jim šlapat po nohou
Můžeš jim shodit brýle s očí
Mrtví se bránit nemohou

Můžeš jim ukrást
prsten
cvikr
manžety metal hodinky
Kovářům stáhnout s nártů boty
A strážníkovi holínky

Stařci
mají
zlaté zuby
A mrtvé nic už nebolí

Drobounký popel Černě sněží
na bílobílé mrtvoly

A do tří řad!
A bokem k sobě!
Vídeňský valčík
tančí vsí
Kolečko vápna Zalít vodou
A v ruině chlíva kňučí psi

Prší
A liják
šlape hlínu
Havrani zobou z hrnců hrách

A šarže nesou ze hřbitova
bedýnky lahví na marách

vinovské noci!
isko!

A už jen
skácet
jabloň vrby
A už jen potok s cesty svést
A už jen vyrýt vřes a trávu
Zasypat v tůních zrní hvězd

A už jen
zorat
sad a hřiště
A všechny cesty do světa
A vystřílet houf křepelíček
co po paměti přelétá

A už jen
hřbitov
Pár set hrobů
Lucerny Kříže Anděly

A je to všechno Ženám v dálce
přinesli dopis do cely

Je červen
Hvězdy
Pusto v polích
A tam kde stála zahrada

rozechvělá až po tmou studní
červená zem se propadá

červená zem se propadá

Heinovské noci!

Těch růží!
zvadly u pomníků padlých
Těch vrabců!
vzlétli z granátových děr
Na Prahu prší
Řeka je žlutá
Voda si hryže zahozený kvér
Už léta Už léta.
Je to jak s námi
Několik lidických dětí a vdov
zavřeli před lety v Dykově ulici
kde já dnes dopíšu těchhle pár strof,

Kruh krve
Svívá
Nevyrvem se z něho
Hrne v nás saze a železný prach
To není hanba
To není špína
Jenom v nás radost hned přiskřípne strach
Můj syn má v očích matčinu paměť
Chodím v nich Hvízdám si do ticha
Dunajská vodo
A najednou zvony
Třeba už nedýchá

Kruh černé krve
Horká struska
Párkrát nám propálí košili
Párkrát se vyhrne z nosu a z uší
Budeme k smíchu Budem jak opilí
Ale to nic
Už je nám třicet
A máme jezera kde plují labutě
A v humnech hloh
A v sadech lustrý višňi

Heinovské noci!
Lásko najdu tě!

Najdu tě lásko!
Našel jsem tě lásko!
Země je rovná Na ní tisíc cest
Od dveří k dveřím Jako u nás doma
A kdybys netrefil rozsvítí svícny hvězd
Je to tak prosté
Lidický hřbitov
Mohyla Věnce s třásněmi
Tady spí bída
Tady spí válka
Na věky věkoucí
Tři lokty pod zemí

Kruh černé krve
Horká struska
Na haldách hoří
Procitá má ves
Prapor se v oknech červeně směje
Držíme ho až u nebes
Chvěje se Tančí Křičí Šlehá

Křeč větví Vítr
Vyjí psi
Nesem ho vpředu
Orvaný Mokrý
A starci klečí na návsi

I kdyby zbyla jen jediná žíně
červená žíně
půjdem s ní

Kdyby nás klacky přes ruce tloukly
zůstane jedna poslední

Ať nám i třísky rezervou dlaně

Ať nás i srazí do bláta

Ať nám i nebe nad hlavou praskne
bude v něm
rudá
záplata

Nemůžem jinak s touhle černou krví
Na Prahu přší
A my v lůjáku
na očích města promoklí bledí
nesem svou hrstku zlatáků

Ať se nám smějí
Ať po nás plivnou
Ať na nás míří ze sklepů
Už je nám třicet
A chceme jít rovně

I třeba bez nohou
I třeba po slepu

EDICE SOUČASNÉ POEZIE

CESTY

svazek 38

Řídí Ivan Skála a Jiří Šotola

KAREL ŠIKTANG

HEINOVSKÉ NOCI

Frontispis Václava Sivka. Obálka, vazba a osnova grafické úpravy Sylvie Vodákové. Vydala Mladá fronta, nakladatelství ČSM, jako svou 1741. publikaci. Odpovědný redaktor Oldřich Nouza

Vytiskl Mír, novinářské závody, n. p., závod 2, v Praze 2, Legerova 22. 44 stran. 1,23 AA, 1,39 VA, 44 stran. D-14*10297. Náklad 4.270 výtisků. 2. vydání. Tem. skup. 13-10. Praha 1962.

23 - 008 - 62

13/10 Kčs 7,30

KAREL ŠIKTANČ

11. 11. 1987